Ontwerpbegroting 2024
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 3
1 BEGROTING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG 5
2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING 6
3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN 7
3.1 ONZE MISSIE EN DOELSTELLINGEN 7
3.2 BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN 7
3.3 ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN 15
3.4 FINANCIEEL EFFECT VAN BELEIDS- EN ORGANISATIEONTWIKKELINGEN 18
4 PROGRAMMAPLAN 19
4.1 DE PROGRAMMA'S 19
4.2 PROGRAMMA MILIEU – REGULIER 19
4.3 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN & LEGES 20
4.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING, ONVOORZIEN 21
5 PARAGRAFEN 24
5.1 PARAGRAAF LEGES/ LOKALE HEFFINGEN 24
5.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 24
5.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN 29
5.4 PARAGRAAF FINANCIERING 30
5.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING 31
5.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN 31
6 FINANCIËLE BEGROTING 33
6.1 OPZET BEGROTING 33
6.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN 33
6.3 ONZE EXPLOITATIEBEGROTING 35
6.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING 37
BIJLAGE A – INDEXERING 42
BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE 43

VOORWOORD

Voor u ligt onze ontwerpbegroting 2024. In deze ontwerpbegroting 2024 zijn de begrotingswijziging 2023, het jaarprogramma 2023 en de indexeringsafspraken als uitgangspunten opgenomen. De toegenomen vraag van de deelnemers is verwerkt in deze ontwerpbegroting. De in 2021 geactualiseerde kentallen en het hieraan gekoppelde gemeentelijke groeimodel (ook voor asbest- en energietoezicht) liggen hieraan ten grondslag. Het groeimodel leidt tot een financiële stijging van 1.5 miljoen. Hiernaast zorgt de indexatie voor een stijging van bijna 0.9 miljoen. Daarnaast is in de ontwerpbegroting zekerheidshalve rekening gehouden met een kostenstijging van 7% door de invoering van de Omgevingswet. Met deze begroting leggen we een financiële basis voor 2024 aan u voor, geven we invulling aan vastgestelde uitgangspunten en borgen we de voortgang in de uitvoering van uw milieu VTH- en bodemtaken. De begroting voorziet door middel van een bundeling van middelen in de aanpak van gemeenschappelijke uitdagingen. Op deze manier creëren we meerwaarde voor Drenthe.

Omgevingswet
Landelijke onderzoeken tonen aan dat de Omgevingswet minimaal tot een kostentoename leidt van 7-12%. Omdat de precieze impact in de praktijk moet blijken was budget neutraal (tenzij onwenselijke risico's) tot voor kort het bestuurlijke standpunt. In deze variant wordt op basis van monitoring meerwerk achteraf via de verrekensystematiek in rekening gebracht. Echter de krappe arbeidsmarkt leidt ertoe dat is besloten dit standpunt te herzien. Het is namelijk niet meer mogelijk om snel te kunnen inspelen op een toename van vraag. Dit leidt tot een stagnatie in de uitvoering van werkzaamheden en een onwenselijke toename van werkdruk. Gaandeweg meegroeien naar een passend uitvoeringsniveau is daardoor niet mogelijk op een wijze die de uitvoerings- en milieurisico's voorkomt. Het bestuur heeft daarom besloten om zekerheidshalve in de begroting 2024 7% extra budget op te nemen en uit te gaan van de minimaal te verwachten stijging in kosten. Daarmee kan de formatie op orde worden gebracht en wordt nog in 2023 gestart met de werving van extra personeel. Dit jaar wordt een plan van aanpak opgesteld voor de besteding van deze middelen en worden ook keuzes en risico's in beeld gebracht. Het wendbaar en flexibel inzetten van personeel is daarvoor uitgangspunt, zodat de uren zo effectief mogelijk worden besteed. Vanzelfsprekend vindt gerichte monitoring plaats op de daadwerkelijke inzet en vraag na de invoering van de Omgevingswet zodat hierop continue (bij)sturing plaats kan vinden.

De verschuiving van het bevoegd gezag onder de Omgevingswet (bodemtaken en een aantal bedrijven) is in de Begroting 2024 opgenomen. Vanuit VNG en IPO vinden nog gesprekken met het Rijk plaats over de financiering van deze werkzaamheden. Daarnaast is een incidentele bijdrage opgenomen om het locatiebestand aan te passen aan de Omgevingswet. De verrijking van het locatiebestand met milieubelastende activiteiten is een omvangrijk project. In 2023 wordt via een pilot ervaring opgedaan voor een efficiënte omzetting.

Verhoging productiviteitsnorm en aanbesteding zaaksysteem
We zetten ons in om het ziekteverzuimpercentage verder te verlagen. In 2023 wordt gerekend met 9%. Voorgesteld wordt om voor 2024 uit te gaan van 7%. Omdat de organisatie van RUD Drenthe nog steeds groeit en er dus ook in 2024 nog een flink aantal nieuwe medewerkers zullen instromen is het voorstel om de 50 uur reservering voor het inwerken/begeleiden van nieuw personeel te continueren. Op basis hiervan wordt in 2024 gewerkt met een hogere productiviteitsnorm (1.276 i.p.v. 1.239 uur). De reservering voor het inwerken en begeleiden van nieuw personeel zal een onderdeel blijven binnen de productiviteitsnorm tot we het gewenste uitvoeringsniveau behalen. Dit is een variabele die aangepast zal worden nadat we binnen de organisatie de noodzakelijke groei hebben doorgemaakt.
Voor de aanbesteding van het zaaksysteem is een uitstel verkregen van 2 jaar. In september 2025 loopt het contract af. De daadwerkelijke aanbesteding vindt hoofdzakelijk in 2024 plaats, de implementatie vindt plaats in 2025. Voor de bekostiging van de aanbesteding is een incidentele last van € 100K opgenomen.

Inzet voor een schoon en veilig Drenthe
Ook in 2024 zijn zes omgevingswaarden de basis van ons handelen: afval, bodem, geluid, lucht, omgevingsveiligheid en duurzaamheid. We zijn sterk in lokaal werk maar dragen ook ons steentje bij aan provinciale en landelijke ontwikkelingen.

Met deze ontwerpbegroting borgen we een betrouwbare en toekomstgerichte uitvoering van milieuactiviteiten, zodat we samen met onze partners proactief en resultaatgericht bijdragen aan een schoon en veilig Drenthe. Nu én voor volgende generaties.

Robert Meijer
Voorzitter Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp
Secretaris Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

1 BEGROTING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

In onderstaande samenvatting wordt een overzicht gegeven van de financiën over 2024. De complete meerjaren-exploitatiebegroting is weergegeven in paragraaf 7.3. Een berekening van de deelnemersbijdragen is weergegeven in Bijlage B.

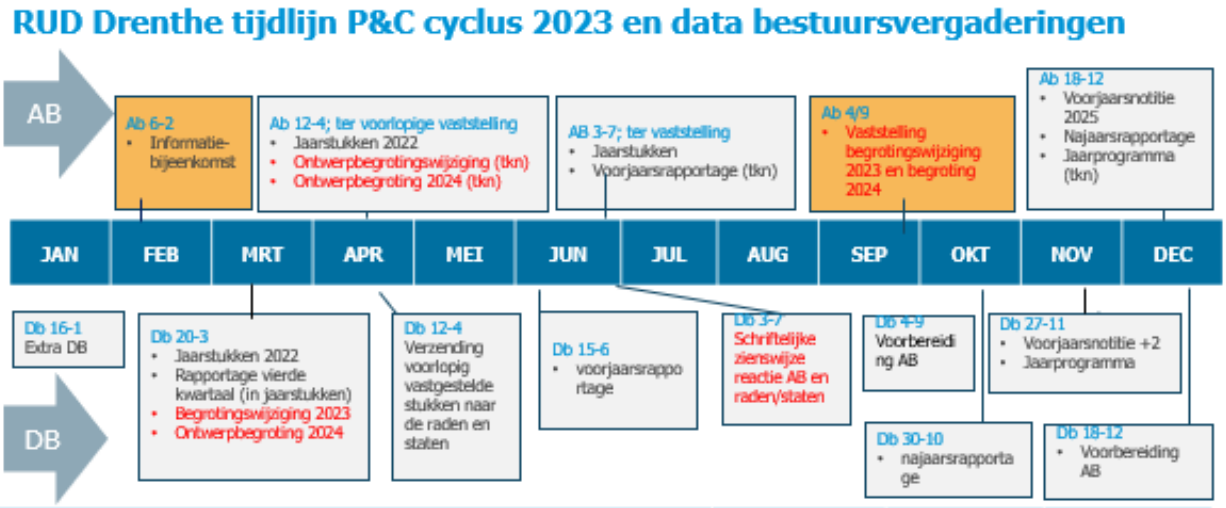
X € 1.000		Realisatie 2022	Begrotings wijziging 2023	Begroting 2024
	Deelnemersbijdrage	16.341	19.424	23.270
	Projecten	998	1.494	1.617
	Leges	197	200	200
	Overige baten	243	97	101
	TOTAAL BATEN	**17.779**	**21.215**	**25.189**
	Personeel primair proces	10.298	10.940	13.631
	Personeel overhead	2.807	4.231	4.894
	Frictiekosten	293	0	0
	Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	763	786	986
	Bedrijfsvoeringskosten	2.638	3.039	3.535
	Projectkosten Zaaksysteem	0	50	100
	Projectkosten Ontwikkelprogramma	23	0	0
	Projecten	998	1.494	1.617
	Leges	138	150	150
	Incidentele lasten	0	400	150
	Onvoorzien	0	125	125
	TOTAAL LASTEN	**17.958**	**21.215**	**25.189**
	RESULTAAT VOOR RESERVES	**-179**	**0**	**0**
	Mutatie reserves			
	RESULTAAT NA MUTATIE RESERVES	**-179**	**0**	**0**

Tabel 2: begroting in één oogopslag, RUD Drenthe 2024

2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING

In de begroting staan de financiële kaders en het budget voor het begrotingsjaar. Er wordt omschreven wat wij daar op hoofdlijnen voor gaan doen. De ontwerpbegroting 2024 is in februari 2023 opgesteld en in procedure gebracht. Deze begroting 2024 is gebaseerd op de financiële en beleidsmatige uitgangspunten en ontwikkelingen zoals uiteengezet in o.a. het jaarprogramma 2023.

In onderstaand overzicht staat de afgesproken planning van de P&C cyclus. U ziet hoe de verdere behandeling van de ontwerpbegroting 2024 plaatsvindt, inclusief de vergaderdata van het algemeen en dagelijks bestuur. De behandeling van de ontwerpbegroting 2024 is in het rood weergegeven. De P&C cyclus wordt continue gemonitord en geactualiseerd naar gelang behoefte van onze deelnemers.

Figuur 1: Tijdlijn 2023 P&C-cyclus, RUD Drenthe 2023

3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

3.1 ONZE MISSIE EN DOELSTELLINGEN

De RUD Drenthe is de omgevingsdienst voor de inwoners en bedrijven van Drenthe. Onze organisatie is een samenwerkingsverband tussen alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. De 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe zijn samen eigenaar van de RUD Drenthe. De RUD Drenthe draagt samen met onze partners proactief en resultaatgericht bij aan een belangrijke taak:

Een schoon en veilig Drenthe. Nu en voor de volgende generaties!

Dit doen wij door:

- toezicht op en handhaving van de wettelijke milieuregels bij bedrijven en in geval van calamiteiten;
- vergunningverlening op basis van diverse (regulerende) milieuwetgeving;
- advisering over verschillende milieuthema's, complexe dossiers en bij crisissituaties.

Wij geven daarnaast ook advies bij het opstellen van lange termijn beleid en ten aanzien van strategische vraagstukken waar het gaat om de leefomgeving. De gemeenten en de provincie verlenen deze opdrachten en blijven verantwoordelijk voor het milieubeleid en prioriteitstelling op lokaal niveau. Zo bundelen we de krachten en kunnen wij dé milieupartner in Drenthe zijn die met trots en passie werkt aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

3.2 BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

De volgende beleidsmatige ontwikkelingen zijn van invloed op onze taakuitvoering.

3.2.1 De Omgevingswet

Nieuw stelsel, nieuwe procedures, nieuwe regels

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De invoering van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld, tot 1 januari 2024. Duidelijk is dat de herziening grote impact heeft op alle ketenorganisaties en dus ook bij de RUD Drenthe. Binnen de samenwerking van het Omgevinsplatform Drenthe zijn hierover afspraken gemaakt. We voorzien extra kosten door de invoering van de wet, structureel en incidenteel tijdens de overgangsperiode. Onze processen wijzigen en moeten goed ingericht en afgestemd worden. Volgens de wet geldt een overgangsrecht tot 2029. In deze periode is het nodig om per vraag extra te onderzoeken of dit overgangsrecht wel of niet van toepassing is. Nieuw in deze wet is ook het vooroverlegproces. Van initiatiefnemers wordt na dit voortraject verwacht dat zij een complete vergunningaanvraag in dienen. Initiatiefnemers moeten hieraan waarschijnlijk wennen en meegenomen worden. De termijn om een vergunning te verlenen is in de Omgevingswet gewijzigd van (meestal) 26 weken naar 8 weken. Niet compleet ingediende aanvragen zullen hierdoor, eerder dan nu en daarmee extra, door ons als niet ontvankelijk worden verklaard. De beleidsmatige keuzes

(omgevingsvisie/omgevingsplannen) moeten door de gemeentes en provincie worden gemaakt waarbij steeds meer ook advies gevraagd wordt aan de experts van de RUD Drenthe.

Onduidelijk is in welke mate extra inspanningen, gewijzigde werkprocessen en/of beleidsmatige keuzes gaan leiden tot extra kosten. We zien, aan de hand van ketentesten, extra zaakdossiers ontstaan door de nieuwe mogelijkheid om toestemmingen te regelen per milieubelastende activiteit. Hiervoor zijn meer procedure uren nodig voor zowel de behandelaars, de adviseurs als de proces ondersteuners.

Uitgangspunt Omgevingswet budgetneutraal herzien vanwege krappe arbeidsmarkt

Landelijke onderzoeken tonen aan dat de Omgevingswet minimaal tot een kostentoename leidt van 7-12%. Omdat de precieze impact in de praktijk moet blijken was budget neutraal (tenzij onwenselijke risico's) tot voor kort het bestuurlijke standpunt. In deze variant wordt op basis van monitoring meerwerk achteraf via de verrekensystematiek in rekening gebracht. Echter de krappe arbeidsmarkt leidt ertoe dat is besloten dit standpunt te herzien. Het is namelijk niet meer mogelijk om snel te kunnen inspelen op een toename van vraag. Dit leidt tot een stagnatie in de uitvoering van werkzaamheden en een onwenselijke toename van werkdruk. Gaandeweg meegroeien naar een passend uitvoeringsniveau is daardoor niet mogelijk op een wijze die de uitvoerings- en milieurisico's voorkomt. Het bestuur heeft daarom besloten om zekerheidshalve in de begroting 2024 7% extra budget op te nemen en uit te gaan van de minimaal te verwachten stijging in kosten. Daarmee kan de formatie op orde worden gebracht en wordt nog in 2023 gestart met de werving van extra personeel. Dit jaar wordt een plan van aanpak opgesteld voor de besteding van deze middelen en worden ook keuzes en risico's in beeld gebracht. Het wendbaar en flexibel inzetten van personeel is daarvoor uitgangspunt, zodat de uren zo effectief mogelijk worden besteed. Vanzelfsprekend vindt gerichte monitoring plaats op de daadwerkelijke inzet en vraag na de invoering van de Omgevingswet zodat hierop continue (bij)sturing plaats kan vinden.

Digitale uitwisseling

De Omgevingswet gaat fors impact hebben op de werkprocessen omdat de wet verplicht tot toegankelijkheid van data, informatie en dossiers. Een optimale uitwisseling van uw en onze data en informatie voorkomt extra inzet en daarmee extra kosten als ook het niet kunnen nakomen van wettelijke termijnen. In het project 'digitale uitwisseling' is een standaard-werkwijze met onze deelnemers afgesproken (StanDUR). Actieve toepassing van deze werkwijze voorkomt extra inzet en is van belang voor de betrouwbaarheid en kwaliteit van de dienstverlening, van ons en onze deelnemers.

Verschuivingen van taken

Met de invoering van de Omgevingswet verschuiven een aantal milieubelastende activiteiten van provincie naar gemeenten en vice versa. Daarmee verschuift ook de onderlinge verdeling van de deelnemersbijdragen. De belangrijkste conclusies van onze voorlopige inschatting in de nieuwe situatie is:

1. Op basis van de uitgangspunten en aannames van de Drentse Maat vindt globaal verschuiving plaats in uren van provincie naar de gemeenten Aa en Hunze, Coevorden, Hoogeveen, Meppel en Midden/Drenthe. Uitgaande van 310 uur per inrichting tegen een uurtarief van € 115,21 (begroting 2023) levert dit de volgende tabel op:

Deelnemer	Aantal locaties	Uren	euro
Provincie	- 8	- / - 2.480	- / - 285.721
Aa en Hunze	1	310	35.715
Coevorden	1	310	35.715
Hoogeveen	2	620	71.430
Meppel	3	920	105.993
Midden-Drenthe	1	310	35.715

Tabel 3: Verschuivingen in bevoegd gezag bij milieubelastende activiteiten ingeschat op uren en kosten

2. Op basis van een zeer ruwe inschatting blijkt dat Drenthe-breed ca. 6 inrichtingen (definitie onder de Wabo) van gemeenten naar provincie gaan. Op basis van de Drentse Maat gaat het om ca. 50 uur per inrichting/milieulocatie. Dit leidt tot een hogere deelnemersbijdrage bij de provincie en een lagere bij de gemeenten. Zodra duidelijk is om welke inrichtingen dit gaat zijn nadere afspraken over de benodigde inzet nodig.

Over de exact te hanteren kentallen vindt in 2023 nog afstemming plaats in het kader van de warme overdracht van de inrichtingen tussen de bevoegde gezagen.

Verrijken Locatiebestand

De term “inrichting” vervalt binnen de Omgevingswet. Binnen de milieu- en bodemlocaties worden activiteiten gezien als “milieubelastende activiteit”, of een clustering hiervan. Het locatiebestand wordt in 2023 en 2024 verrijkt met “mba's”. Een juist en compleet locatiebestand is urgent en noodzakelijk omdat het locatiebestand de basis is voor alle onze zaken, met relaties naar zaken van onze deelnemers en onze samenwerkingspartners. In 2024 is hiervoor een incidenteel bedrag van € 150K opgenomen.

Verschuiving van bodemtaken

Met de komst van de Omgevingswet verschuiven bodemtaken van de provincie naar gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het beleid en activiteiten in de vaste bodem. De provincie Drenthe is verantwoordelijk voor het grondwaterbeheer en blijft het bevoegde gezag voor bodemverontreinigingen die onder het overgangsrecht vallen. De verwachting is dat deze overgang van taken en bevoegdheden – inclusief dossieroverdracht – ook in 2024 extra inspanning vraagt.

Bij deze verschuiving is inzet nodig van de RUD Drenthe. De verwachting is dat met de huidige formatie de bodem-gerelateerde werkzaamheden voor de provincie en de gemeenten uitgevoerd kunnen worden. Het is echter nog niet duidelijk wat de verschuiving van taken financieel gaat betekenen voor provincie en gemeenten. Een eerste inschatting op basis van bestede uren in de jaren 2020 en 2021 leert ons dat 6.000 uren verschuiven van provincie naar gemeenten. Dit zijn taken die verband houden met het adviseren, toetsen, toezicht houden en handhaven van activiteiten in de bodem en taken die verband houden met graven in- en het saneren van verontreinigde bodems. Landelijk bespreken het Rijk, IPO (Interprovinciaal overleg) en VNG (Vereniging van Nederlandse gemeenten) hoe de financiering van bodemtaken onder de Omgevingswet het beste georganiseerd kan worden. Wanneer deze afspraken bekend zijn is een specifiekere kostenraming te maken.

Uitgaande van een 1 op 1 overdracht en gerekend met het uurtarief van de begroting 2023 (€115,21) levert dit vooralsnog de volgende kostenverdeling op:

Deelnemer	Uren	Kosten in euro
Aa en Hunze	300	34.563
Assen	1.400	161.294
Borger-Odoorn	300	34.563
Coevorden	700	80.647
De Wolden	350	40.324
Emmen	0	0
Hoogeveen	950	109.450
Meppel	400	46.084
Midden- Drenthe	400	46.084
Noordenveld	450	51.845
Tynaarlo	500	57.605
Westerveld	200	23.042
Provincie	0	0
totaal	5.950	685.501

Tabel 4: Kosten overdracht bodemtaken per deelnemer (1 op 1 overdracht), RUD Drenthe 2023.

Leges heffen op milieutaken

Met de komst van de Omgevingswet wordt het verbod op het heffen van leges op milieu- en bodemtoestemmingen opgeheven. Voor onze opdrachtgevers ontstaan hierdoor mogelijkheden om de kosten voor onze milieuactiviteiten te dekken. Een meerderheid van onze deelnemers staat positief tegenover het invoeren van legesheffingen.

3.2.2 Evaluatie GR (gemeenschappelijke regeling)

Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe

De uniforme handhavingsstrategie is een duidelijke stap richting outcome- en impact gestuurd werken. De strategie geeft ook invulling aan een belangrijke aanbeveling uit de evaluatie GR :

"Kom tot eenduidigheid over de opgave voor de RUD Drenthe, waarop de programmering en daarmee de begroting kan worden gebaseerd. Alleen dan is een adequate organisatie in te richten die de verwachtingen van haar deelnemers kan waarmaken".

De scope van de U&H-strategie is gedefinieerd als alle uitvoeringstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving die de gemeenten en de provincie Drenthe verplicht en facultatief hebben overgedragen aan de RUD Drenthe voor de jaren 2022-2026. De U&H-strategie kent een doorlooptijd van vier jaar. Na twee jaar vindt een evaluatie plaats.
Jaarlijks vindt een vertaling van deze U&H – strategie naar ons uitvoeringsprogramma plaats. In dit programma wordt benoemd welke VTH-instrumenten de RUD Drenthe concreet gaat inzetten en wat de formatieve en financiële gevolgen zijn. Eventuele aanscherping van ambities kan ook in dit uitvoeringsprogramma plaatsvinden. Voor 2024 zijn de effecten op de begroting op nihil ingeschat.

De ingezette organisatieontwikkeling van de afgelopen jaren wordt verder uitgewerkt in het Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe. Met de keuze om over te gaan tot (gefaseerde) invoering van risicogericht werken wordt een steeds beter inhoudelijk afwegingskader gecreëerd, waarmee op basis van risico-inschatting en milieurendement, de uitvoering van o.a. toezicht kan worden geprioriteerd. Deze ambitie geldt feitelijk voor de gehele reikwijdte van VTH waarbij alle omgevingswaarden apart benoemd worden. Met deze systematiek van werken bieden wij onze deelnemers een bestuurlijk afwegingskader om haar middelen zo effectief mogelijk in te zetten.

Herijking Drentse Maat

Uit de door TwijnstraGudde uitgevoerde evaluatie GR RUD Drenthe (2021) is gebleken dat de Drentse Maat aan actualisatie toe is. De herijking van de Drentse Maat (DM) wordt in twee fasen uitgevoerd.
Eind 2021 is in de eerste fase een meer realistisch kental voor de producten DM ontwikkeld, gebaseerd op de uitgevoerde benchmark met collega omgevingsdiensten. In december 2021 is besloten de eerste fase budgetneutraal door te voeren in het Jaarprogramma 2022. Tegelijkertijd is besloten tot een groeimodel voor onze deelnemers voor 2023, 2024 en uitloop 2025 zodat de RUD Drenthe over dezelfde hoeveelheid uren kan beschikken als andere omgevingsdiensten met een vergelijkbare omvang en opgave. Dit groeimodel is als volgt vastgesteld:

Groeimodel		**versie 13 december 2021**							
Uitvoeringsjaar t.o.v. het basisuitvoeringsniveau (=begroting 2022)			**2023**		**2024**		**2025 (uitloop)**		**Uitvoeringsniveau op basis van herijking**
Product	**BG**	**Toelichting**	**basis**	**nieuw**	**basis**	**nieuw**	**basis**	**nieuw**	
116 RGT	ov G	budget neutrale doorvoering herijking	9.385	0	9.385	3.273	12.658	0	***12.658***
116 Jur ondersteuning	ov G	budget neutrale doorvoering herijking (uit 116)	0	3.500	3.500	0	3.500	0	***3.500***
116 BOA inzet	ov G	budget neutrale doorvoering herijking (uit 116)	0	1.330	1.330	0	1.330	0	***pm***
400 Asbesttoezicht	ov G	meldingen vraaggestuurd per deelnemer	4.685	0	4.685	0	4.685	0	***4.685***
120 Klachten	prov	verrekenen provincie		pm		pm		pm	***pm***
	ov G	verrekenen per deelnemer		pm		pm		pm	***1.133***
Energie	alle	2022: 6600 hiervan 1200 directe financiering rijk (klein deel is prov.)	5.400	1.600	7.000	1.400	8.400	0	***8.400***
Extra opdrachten	prov	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)		pm		pm		pm	***pm***
	ov G	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)		pm		pm		pm	***pm***
Omgevingsveiligheid	alle	doorgerekend	pm		pm		pm		***pm***
Gevelscans	alle	doorgerekend	pm		pm		pm		***pm***
BOA inzet	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	pm		pm		pm		***2.660***
Luchtadviseur	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	pm		pm		pm		***1.330***
Tussenoplossing groeimodel		in mindering op RGT (116)		5.010					

Tabel 5: Groeimodel 2023 , 2024 en 2025, RUD Drenthe 2021.

Het groeimodel is in het Jaarprogramma onder kolom 2023 doorgevoerd. Het verwachte restant 2023 en de groeimodeluren voor RGT en Energie 2024 zijn opgenomen in de begroting voor 2024. We gaan ervan uit dat, wanneer we deze groei niet waar kunnen maken, we dat alsnog in 2025 kunnen realiseren (uitloopjaar in opschaling). Dit uitgangspunt is als afspraak opgenomen in het inmiddels vastgestelde Jaarprogramma 2023.

Voor complexe vergunningen, calamiteiten, incidenten en handhavingszaken worden kentallen niet aangepast. Indien een urenoverschrijding ontstaat vindt hierover afstemming met de betreffende deelnemers plaats. Conform bestuursbesluit wordt deze extra benodigde inzet op basis van werkelijk gerealiseerde uren verrekend volgens de afgesproken verrekensystematiek.

In fase 2 wordt, aansluitend aan het opstellen van de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe (U&H-strategie), een brede herijking van de DM uitgevoerd. De uitwerking van de 2e fase wordt in de loop van 2023 verwacht en is nog niet opgenomen in de begroting 2024.
Naast de wijzigingen vanuit de Omgevingswet zal de doorvoering van de U&H-strategie ook invloed hebben op de DM-methodiek en de wijze van verantwoorden die de RUD Drenthe gewend is toe te passen. Wij houden u vanzelfsprekend op de hoogte van de financiële consequenties.

3.2.3 Meerjarenagenda Versterking omgevingsveiligheid 2021-2024

Onze deelnemers ontvangen vanuit de Meerjarenagenda Versterking omgevingsveiligheid 2021-2024 middelen voor de versterking omgevingsveiligheid. De taken worden grotendeels door de RUD Drenthe en een kleiner deel door de Veiligheidsregio Drenthe uitgevoerd. In deze begroting 2024 zijn deze kosten structureel opgenomen. De min- en plusuren worden achteraf verrekend.

3.2.4 De uitvoering van het beleid m.b.t. de zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn carcinogeen, mutageen, repro(ductie) toxisch of een combinatie van voornoemde. Ook kunnen ze nog (zeer) persistent en/of bio accumulatief zijn. Het weren van ZZS uit de leefomgeving heeft dan ook een groot maatschappelijk belang en hiermee bestuurlijk gewicht.
Uit de evaluatie ZZS-emissiebeleid 2016-2021 (in opdracht van het ministerie van IenW) blijkt dat ‘kennis en capaciteit’ kritische succesfactoren zijn voor de uitvoering van het ZZS-beleid. De complexiteit van de wet- en regelgeving én de inhoudelijke complexiteit en diversiteit in stoffen, productieprocessen en emissies maken dat er impliciet aanzienlijke eisen worden gesteld aan het kennisniveau en capaciteit bij alle betrokken partijen. Het Rijk zet in op versterking van het VTH-stelsel via een Interbestuurlijk Programma. Onderdeel van dit programma is de versterking van de kennisinfrastructuur, -ontwikkeling en -deling van de omgevingsdiensten. In het verlengde hiervan wordt per regio een samenwerkingsstructuur ZZS ontwikkeld, dit met als uitgangspunt om een betere samenwerking tussen omgevingsdiensten en het RIVM op het gebied van kennis rondom ZZS te bewerkstelligen. ODG, FUMO & RUDD gaan een samenwerkingsplatform ZZS Noord-Nederland inrichten.

In navolging op het project inventarisatie ZZS bij provinciale bedrijven, gaan wij conform het jaarprogramma 2023 het gesprek aan met onze gemeentelijke opdrachtgevers om te inventariseren of een projectmatige aanpak ZZS bij eén of meerder branches op gelijkluidende manier kan worden uitgevoerd.
Resultaten van deze verkenning zal naargelang hier behoefte voor is, in 2023 of 2024 worden omgezet in nadere uitvoerings- en financieringsafspraken op het gebied van ZZS voor gemeentelijke inrichtingen. Deze afspraken worden opgenomen in de begrotingswijziging 2024.

3.2.5 Regionale ketenaanpak milieucriminaliteit en ondermijning en asbesttoezicht

De effecten van milieucriminaliteit en het daarbij behorende ondermijnende gedrag zijn vaak niet direct zichtbaar, maar brengt zowel economische-, milieu-, als gezondheidsschade toe. Omgevingsdiensten zijn een steeds belangrijkere schakel geworden om milieucriminaliteit te bestrijden alsmede om veroorzaakte schade te laten herstellen. De Uitvoering- en Handhaving

Strategie Drenthe zal iets moeten zeggen over de inzet met betrekking tot de bestrijding van milieucriminaliteit, in het verlengde van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS).

De deelnemers hebben verzocht om asbesttoezicht op een aanvaardbaar niveau te houden, mede in verband met de hieraan verbonden gezondheidsrisico's. In 2022 is de capaciteit hiervoor op orde gebracht, en in 2023 en volgende begrotingen wordt deze inzet gecontinueerd. Omdat door sanering het asbest als bouwmateriaal verdwijnt kan op termijn onze inzet afgebouwd worden.

3.2.6 De klimaatdoelen in relatie tot energiebesparing bij bedrijven

Werkgebonden personenmobiliteit
Op 1 januari 2024 treedt naar verwachting het Besluit CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit in werking. Op grond van dit Besluit worden werkgevers, die meer dan 100 werknemers in dienst hebben, verplicht om jaarlijks de gegevens met betrekking tot werkgebonden personenmobiliteit te verstrekken. Het Besluit vloeit voort uit wat in het Klimaatakkoord van 2019 is overeengekomen, namelijk om in 2030 een CO2-reductie van één megaton te realiseren.

De gemeenten waarbinnen een onderneming of rechtspersoon is gevestigd, zijn het bevoegde gezag op het gebied van toezicht en handhaving. De colleges geven de omgevingsdiensten een opdracht om de toezichts- en handhavingstaken uit te voeren. Zowel de toezichtstaak als de handhavingstaak vallen onder het mandaat zoals deze bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is opgesteld. Medio 2024 of begin 2025 moeten deze taken worden uitgevoerd. Het in nu nog onduidelijk om hoeveel uren het gaat.

Energietoezicht
In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming in 2100 beperkt moet zijn tot 2°C vergeleken met het niveau van vóór de opkomst van de industrie. In het verlengde hiervan hebben Provinciale Staten van Drenthe de doelstelling in de vastgestelde Energieagenda 2020 – 2023 uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook verschillende gemeenten streven energiedoelen na. Daarnaast zijn energiedoelen door het Rijk verwerkt in wet- en regelgeving.

Voor het toezien op deze wet – en regelgeving zijn vanaf 2022 uren toegevoegd aan de begroting om de formatie op orde te kunnen brengen. Een deel wordt gefinancierd vanuit het Rijk, en een deel wordt gedragen vanuit de uitvoering van RGT. Voor 2024 worden deze uren (7.000 uur) verder naar het gewenste niveau gebracht door 1.400 uur toe te voegen aan de uitvoering van energietoezicht.

Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. De RUD Drenthe heeft de expertise op het gebied van energiebesparing en energietoezicht in huis. Bevoegde gezagen kunnen de RUD Drenthe opdragen om deze aanvullende taak op zich te nemen en/of hiervoor de RUD Drenthe te mandateren.

3.2.7 Overige wetswijzigingen/landelijke adviezen

Naar verwachting zullen de volgende wettelijke ontwikkelingen in 2024 aandacht van ons vragen:
- Actualisatieplicht vergunningen van IPPC-bedrijven (Integrated Pollution and Prevention Control). Bij publicatie van nieuwe (geactualiseerde) BBT-conclusies (best beschikbare technieken) van een bepaalde branche moetende vergunningen van de betrokken bedrijven

binnen 4 jaar na publicatie zijn aangepast. Een BBT-referentiedocument (BREF) is een document die de beste beschikbare technieken beschrijft. BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorwaarden en actualisatie van deze voorschriften. De BBT-conclusies over “slachthuizen” en “Smederijen en gieterijen” zijn de eerstvolgende twee die zullen worden opgepakt.

- De Wet open overheid (WOO) is in 2022 in werking getreden. Met de opdrachtgevers zal afstemming moeten plaatsvinden wat dat betekent voor de bestaande en nieuwe archieven.
- Het schone luchtakkoord (SLA) zal extra inzet vragen voor luchtadvies bij activiteiten. Het doel van het SLA is om gezamenlijk de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Met de aanpak van de binnenlandse bronnen streven we naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. De maatregelen worden uitgewerkt in themagroepen en sluiten waar mogelijk aan bij lopende initiatieven. In alle sectoren starten overheden in samenspraak met bedrijven en burgers initiatieven en acties voor schonere lucht. Ook binnen de provincie Drenthe en voor de gemeente Assen is de inzet van onze experts gevraagd.
- Interbestuurlijk Programmaplan Versterking VTH-stelsel: Op 8 juli 2022 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de versterking van het VTH-stelsel via een Kamerbrief met als bijlagen het interbestuurlijk programmaplan versterking VTH-stelsel en een overzicht opvolging aanbevelingen Cie van Aartsen. De pijlers uit dit IBP blijven onder de aandacht.

De RUD Drenthe verwijst voor de duiding van de impact in Drenthe naar de Voorjaarsnotitie 2023 en het Jaarprogramma 2023.

Het Interbestuurlijk Programma bestaat uit een zestal pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering;
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging;
3. Informatie-uitwisseling en datakwaliteit;
4. Kennisinfrastructuur inclusief arbeidsmarkt;
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving;
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht.

Uiteraard houden wij de ontwikkelingen binnen het IBP nauwlettend in de gaten. Het IBP pakt het vaststellen van een landelijke normfinanciering nu op. Dit kan gevolgen hebben voor onze financieringsstructuur die gebaseerd is op een aantal uitgangspunten zoals een eerlijke verdeling naar rato van wat wordt afgenomen per opdrachtgever. Het is afwachten hoe de landelijke norm van de financiering van omgevingsdiensten eruit komt te zien.

De basis is op orde, de blik verschuift van binnen naar buiten. Voor de interne organisatie is reflecteren en blijven leren erg belangrijk. Robuust worden als zelfsturend en transparant overheidsorgaan is en blijft een culturele omslag in de komende jaren. Derhalve hebben bv. relatiemanagement, ketensamenwerking, en interbestuurlijke informatievoorziening een stabiele plaats verworven in het DNA van de dienst. We blijven inzetten op optimale synergie in werken, denken en doen.

De BOA-inzet vormt een wezenlijk onderdeel van de kerntaak van de RUD Drenthe: het strafrechtelijk handhaven bij milieuovertredingen. De noodzaak tot extra BOA-inzet vormt één van de aanbevelingen uit het rapport van Commissie van Aartsen en maakt deel uit van ons groeimodel. In

de begroting 2024 zijn deze kosten structureel opgenomen, conform de uitgangspunten. Meer- en minderwerk wordt verrekend volgens de afgesproken systematiek.

3.3 ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

De volgende organisatorische ontwikkelingen hebben invloed op de uitvoering van onze producten en diensten.

3.3.1 Strategische Personeelsplanning (SPP) => Strategische Planning RUD Drenthe

In 2019 is gestart met het project SPP. Trends en veranderingen die van invloed kunnen zijn op onze taken en verantwoordelijkheden worden jaarlijks in beeld gebracht zodat we voorbereid zijn op de personele opgaves voor de komende jaren. Het project SPP richtte zich op de toekomstige personele opgaven. In 2021 is het onderdeel gemaakt van de staande HRM-bedrijfsvoering. Het doel wat we in 2024 nastreven is om voorbereid te zijn op alle opgaves voor de komende jaren, en de omslag te maken van personeelsplanning naar een bredere bedrijfsmatige strategische planning. Deze planning zien we als een continu proces waarin wordt bepaald hoe de organisatie zich op de lange termijn positioneert en ontwikkelt. De Strategische Planning RUD Drenthe en de uniforme Uitvoering- en handhavingsstrategie Drenthe vormen samen de input voor onze beleid- en organisatiedoelen (vanuit de brede milieuscope) en dalen neer in het Jaarprogramma voor onze deelnemers.

Ziekteverzuim

In het jaarprogramma en begroting van 2023 is uitgegaan van een realistisch ziektepercentage van 9 procent. Door toepassing van dit uitgangspunt konden realistische en haalbare jaarprogramma's worden opgesteld. In nauwe afstemming met de bedrijfsarts en de verzuimcoaches wordt gewerkt aan een realistisch streefcijfer van 7 procent voor 2024. De effecten van COVID-19 op lange termijn (zowel op lichamelijk als psychosociaal vlak) zijn nog onvoldoende duidelijk. Deze invloed ramen we niet in de begroting 2024.

Duurzame inzetbaarheid

Om medewerkers te boeien en behouden, zodanig dat zij gezond, productief en met plezier het huidige en toekomstige werk kunnen en willen uitvoeren, wordt er ruim inzet gepleegd op het gebied van duurzame inzetbaarheid.

Oplossingsgericht werken

De opdrachten van onze opdrachtgevers worden in een logische samenwerking resultaatgericht en oplossingsgericht uitgevoerd. Onze organisatie wordt steeds beter ingericht waarbij gewenste resultaten de samenwerkingsvormen bepalen en niet andersom. Hiermee wordt niet alleen de wendbaarheid van de organisatie vergroot maar wordt ook de kennis, kunde en kwaliteit van onze medewerkers gestimuleerd. Zo zijn en blijven we een aantrekkelijke werkgever, waar mensen graag werken en zich kunnen ontwikkelen. Deze aanpak maakt dat we ook in de huidige krappe arbeidsmarkt blijven beschikken over gekwalificeerd personeel.

Arbeidsmarktbenadering

De krapte aan gekwalificeerd personeel op de huidige arbeidsmarkt noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.
De RUD Drenthe heeft samen met de ODG en de FUMO de krachten gebundeld op de arbeidsmarkt en de campagne "Werken bij de NOD" gestart. Deze campagne geeft aandacht aan:

- het werven van zij-instromers die omgeschoold kunnen worden ten behoeve van onze taken;
- de opleidingen van scholen zodat deze beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- De mogelijkheid om van traineeships gebruik te maken. Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

3.3.2 Data- en informatie-gestuurd werken

Het verzamelen, registreren en analyseren van data tot informatie is inmiddels een belangrijke taak en randvoorwaarde voor het goed functioneren van een omgevingsdienst. Uit de evaluatie GR is gebleken dat onze informatievoorziening in vergelijking met andere Omgevingsdiensten vooruitstrevend is. Er zijn een aantal onderwerpen die in 2024 extra inzet en aandacht vragen:

Digitale uitwisseling van informatie

De Omgevingswet is onder andere om reden van het nog niet gereed zijn van de digitale uitwisseling uitgesteld tot 1 januari 2024. Het borgen van een effectieve en efficiënte digitale informatie uitwisseling met opdrachtgevers en ketenpartners is bij invoering van de Omgevingswet erg belangrijk. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt deze uitwisseling. Ook de recent e invoering van de Wet Open Overheid (WOO) vraagt iets van onze werkprocessen op vlak van informatisering en automatisering. Voor 2024 vragen de digitaliseringsprocessen in de keten nog om veel aandacht voor samenwerking- en uitwisselingsafspraken. Om gezamenlijk met systemen als DSO/Samenwerkingsfunctionaliteit en de Inspectieview te kunnen werken is het ook nodig om ketentesten op te zetten. Deze afspraken en activiteiten worden aan het eind van 2023, vlak voor het in werking treden van de Omgevingswet, exact afgestemd. Adequate uitvoering van die ketenafspraken is daarbij cruciaal.

Geo-informatie

Er is een groeiende behoefte aan strategische, tactische en operationele stuurinformatie. Eerder werden koppelingen tussen interne en externe databronnen gerealiseerd. De registratie van informatie op het gebied van bodem, geluid, lucht (en stank) en omgevingsveiligheid vraagt ook de vertaling naar geografische presentatie. Dit biedt zowel voor de regio als ook voor de RUD Drenthe nieuwe kansen. Op dit vlak is al een landelijk initiatief bijvoorbeeld voor omgevingsveiligheid. Op meer lokaal niveau ontstaat dit nu ook voor omgevingsvisie en -plannen (verplichting vanuit de Omgevingswet). In 2024 worden hiervoor vooralsnog geen extra middelen voorzien maar het ligt voor de hand dat deze vraag gaat komen. In dat geval zal daar een extra opdracht op moeten worden verstrekt.

Bodeminformatie- en beheersysteem (BIS)

Een BIS vult registraties aan daar waar het huidige zaaksysteem daar niet in voorziet. Ook vanwege de Omgevingswet (zie hiervoor) is deze aanvullende registratie gewenst. Daarom is in 2022 een BIS aangeschaft wat in 2023 in gebruik is genomen. De kosten voor de aanschaf en inrichting zijn in 2023 voor rekening van de provincie Drenthe en de gemeente Emmen geweest. Vanaf 2024 zullen ook overige gemeenten moeten bijdragen aan het BIS en de inzet die nodig is voor beheer en doorontwikkeling.

3.3.3 Zaaksysteem (LeefOmgevingsSysteem of LOS)

Het zaaksysteem LOS is aan het einde van haar contractperiode en moet opnieuw aanbesteed worden. In 2022 is er een verlenging van het contract op Tenderned gepubliceerd wat maakt dat we het contract met twee jaar mogen verlengen tot 2025. Dit geeft ons in 2024 de tijd om een degelijke aanbestedingsprocedure te doorlopen voor een nieuw leefomgevingssysteem. Hiervoor is een incidenteel bedrag van € 100K opgenomen.

3.3.4 Huisvesting

De (verlengde) package deals met de gemeente Emmen en de provincie voor wat betreft de huisvesting en ICT liepen af in 2022. Een volledige herijking op de huisvestingsbehoefte wordt ingegeven door de behoefte aan hybride (thuis/kantoor/op locatie) werken. Daarom is in 2022 een onderzoek gehouden naar beelden en wensen bij de huisvesting. In 2023 wordt vervolgens een toekomstbestendige huisvestingsvisie opgesteld. Eventuele financiële impact die daaruit kunnen voortvloeien zijn nu nog niet duidelijk.

3.3.5 Bedrijfsvoering op orde

In de begrotingswijziging 2022 zijn de bedrijfsvoering kosten in overeenstemming gebracht met de noodzakelijke inzet voor ondersteunende stafdiensten. Immers de structureel onverantwoord hoge werkdruk, welke ook effect heeft bij de ondersteunende diensten, leidt naast een verhoogd risico op ziekteverzuim ook tot vertraging in het aanleveren van informatie aan de deelnemers. En dat is één van de kritische faal- en succesfactoren in een verbeterde onderlinge samenwerking met (vertegenwoordigers van) onze deelnemers.

De versterking van de staffuncties is de afgelopen jaren in toenemende mate bekostigd uit het inkrimpen van de formatie voor het management (van 7 naar 4 teamleiders). Het verder afbouwen van de managementinzet is op dit moment onverantwoord. De opgave voor de staf blijft fors: toename werving, selectie en opleiding (door meer en lastiger te werven medewerkers), ziekteverzuim-preventie en – begeleiding, toenemende interne controle-vereisten, AVG, toename P&C-inspanningen, automatisering en digitalisering, communicatie-inzet, kwaliteitsimpuls in de uitvoering etc. Om de grip op onze productie te versterken is in 2022 steviger gestuurd op onze totale opgave: jaarprogramma en (interne) projecten in hun onderlinge samenhang. Een Opgavemanager coördineert deze sturing (voorheen: Programmamanager) en versterkt o.a. de processen rondom de P&C-cyclus. In combinatie met het zaakgerichte tijdschrijven - dat medio

februari 2022 is ingevoerd – ontstaat een vrijwel continue monitoring op de verhouding tussen beschikbare en benodigde capaciteit. Zo ontstaat meer rust in onze organisatie en meer grip op de productie doordat prognoses en planningen tijdig worden bijgesteld.

Het uurtarief en het percentage overhead (binnen de totale lasten) is desondanks gelijk gebleven. Het overheadpercentage bedraagt 28% o.b.v. definitie BBV en 22,4% o.b.v. definitie benchmark TwijnstraGudde en blijft daarmee onverminderd beneden het landelijk gemiddelde (23,9%) zoals bleek uit de benchmark in 2021. Alles overziend kan worden gesteld dat met het realistisch plannen en begroten van onze productie een begroting ontstaat waarin ruimte is om de reguliere bedrijfsvoeringskosten op te vangen zonder het uurtarief en het percentage overhead te laten stijgen.

3.4 FINANCIEEL EFFECT VAN BELEIDS- EN ORGANISATIEONTWIKKELINGEN

Uit de evaluatie van de GR is gebleken dat de uitvoering van onze taken op basis van de oorspronkelijk vastgestelde Drentse Maat en niet-Drentse Maat niet overeenkomt met andere omgevingsdiensten met eenzelfde opgave. Daarom is een herijking van de Drentse Maat voorgesteld. De begroting 2024 is gebaseerd op de uitkomsten en besluitvorming van de eerste fase van deze herijking (december 2021), dus kent andere kentallen inclusief een groeimodel tot en met 2025.

Het bestuur heeft besloten dat te voorziene extra opdrachten moeten worden opgenomen in het jaarprogramma. Voor niet te voorziene extra opdrachten wordt nadien een extra opdracht verleend. Denk hierbij aan projecten handhavingszaken, complexe toezichtzaken, zeer complexe vergunningen en de inzet na calamiteiten, milieucriminaliteit en klachten. Alleen indien de beschikbare formatie ontoereikend is worden niet te voorziene extra opdrachten geprioriteerd in het uitvoeringsprogramma. Meer- en minderwerk wordt verantwoord in de voor- en najaar rapportage en verrekend in de jaarrapportage 2024 conform de verrekensystematiek. Denk hierbij aan een toe- of afname in het aantal meldingen, vergunningaanvragen en klachten.

De extra inzet voor BOA-taken en Luchtadvies is structureel in de begroting opgenomen en deze wordt net als in 2021, 2022 en 2023 achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet. Net als in 2023 wordt te voorzien meerwerk opgenomen in het Jaarprogramma 2024 en achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet. Uiteindelijk wordt afgerekend op basis van daadwerkelijk geleverde inzet vermenigvuldigd met het nacalculatorisch uurtarief op basis van werkelijke lasten verdeeld over het totaal te verrekenen aantal uren.

Met het door de deelnemers gezamenlijk in voorbereiding zijnde Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe voor heel Drenthe zal het – wettelijk verplichte - uniforme uitvoeringsniveau worden vastgesteld. Daarbij is ruimte om met (door de Omgevingswet beoogde) gebiedsgerichte kaders te werken waardoor bijvoorbeeld onderscheid kan worden gemaakt tussen landelijke of meer stedelijke gebieden. De doorontwikkeling en beleidsmatige borging van de (effecten van de) Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe vraagt om structurele inzet van strategische beleidsmedewerkers.

4 PROGRAMMAPLAN

4.1 DE PROGRAMMA'S

Het BBV vereist dat de begroting in verschillende programma's wordt weergegeven. Het programma Milieu bestaat uit twee programma's: 1. Milieu – regulier en 2. Milieu – projecten & leges. Zo kan beter onderscheid gemaakt worden tussen de reguliere taken (Drentse Maat en Niet-Drentse Maat) die wij voor de deelnemers uitvoeren en de apart gefinancierde projecten. Volgens het BBV dienen de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast worden de kosten van de overhead in een apart programma getoond. De kosten van de andere programma's dienen exclusief overheadkosten getoond te worden.

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu - regulier	23.020	15.279	7.741
Programma Milieu - projecten & Leges	2.067	2.017	50
Programma organisatieontwikkeling	-	0	0
Overhead	101	7.767	-7.666
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	125	-125
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	25.189	25.189	0
Toevoeging en onttrekking reserves	-	-	
Toevoeging aan reserves	-	-	
Onttrekking aan reserves	-	-	

Tabel 6: Hoofdoverzicht baten en lasten 2024 overeenkomstig indeling BBV

Elk van de programma's in het bovenstaande overzicht wordt hieronder verder financieel toegelicht.

4.2 PROGRAMMA MILIEU – REGULIER

De milieutaken staan uitgebreid omschreven in het jaarprogramma. Voor toelichting op deze taken verwijzen wij u naar het meest recente jaarprogramma over 2023. Voor 2024 wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld die afgestemd wordt op deze begroting en op de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe. Het programma Milieu - regulier bestaat uit twee onderdelen:

- Drentse Maat
- Niet-Drentse Maat

De bijbehorende baten en lasten van programma Milieu-regulier worden weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2024 Begroting**
Drentse Maat (DM)	15.155
Niet Drentse Maat (NDM)	7.865
Totaal baten	**23.020**
Lasten	
Drentse Maat (DM)	10.059
Niet Drentse Maat (NDM)	5.220
Totaal lasten	**15.279**
Saldo baten en lasten	**7.741**

Tabel 7: Baten en lasten uitvoering programma Milieu-regulier

Het uitgangspunt bij het uurtarief is dat deze volledig kostendekkend is en dat er geen exploitatietekort wordt behaald in 2024. Uitgangspunt is tevens dat het uurtarief gelijk is voor alle deelnemers en alle producten. Het tarief wordt berekend op basis van de lasten per fte (inclusief de lasten voor overhead), gedeeld door het aantal productieve uren. Het uurtarief 2024 is € 121,07. Dit uurtarief is een integraal tarief, waarin ook alle ontwikkelkosten, overhead, investeringen etc. zijn opgenomen.

4.3 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN & LEGES

Onder dit programma verstaan we de projecten (inclusief extra opdrachten) die onze deelnemers ons laten uitvoeren en die geen onderdeel zijn van de Niet-Drentse Maat. Bij het opstellen van het jaarprogramma kunnen deelnemers hiertoe individuele afspraken met ons maken. Deze maatwerk projecten noemen we extra opdrachten. De doelstellingen kunnen per project verschillen. Ook de legestaken die wij uitvoeren voor de provincie Drenthe vallen onder dit programma.

Voor 2024 is nog niet bekend welke projecten uitgevoerd worden. Op basis van realisaties in voorgaande jaren is de verwachting dat er tenminste € 1.867K budget beschikbaar is voor projecten. De verwachting bij de legesopbrengsten is onduidelijk. Dit heeft te maken met het feit dat provincie en gemeenten onder de Omgevingswet de mogelijkheid krijgen leges te heffen voor regulering van de milieu-activiteiten en het is nu nog niet duidelijk welke afspraken daar over worden gemaakt. De legeskosten zijn net als vorige jaren geraamd op € 150K. In paragraaf 2.1 en 2.2 wordt nader ingegaan op de gevolgen voor de leges onder de Omgevingswet.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2024 Begroting**
Programma Milieu - projecten	1.867
Legesopbrengsten	200
Totale baten	**2.067**
Lasten	
Programma Milieu - projecten	1.867
Legeskosten	150
Totale lasten	**2.017**
Saldo baten en lasten	**50**

Tabel 8: Baten en lasten uitvoering Programma Milieu - Projecten en leges

4.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING, ONVOORZIEN

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat wij enkel specifieke dekkingsmiddelen kennen, is deze post niet op ons van toepassing.

Overhead

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot. Zij maken dus niet langer aan de lastenkant onderdeel uit van beleidsprogramma's. Op deze manier wordt beoogd om meer inzicht te geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende kosten worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

- Directeur
- Management
- Flex/Projecten
- Relatie- en Opgavemanager
- Secretariaat
- Staf/adviseurs ((Informatisering&Automatisering, HRM (Human Resource Management), Financiën/Controlling, Informatievoorziening))
- Ondersteunende PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting), wanneer deze niet één op één aan het primaire proces kunnen worden gekoppeld.

Door de overhead te centraliseren in één post, zijn de lasten voor de programmaonderdelen aanzienlijk lager dan voorheen. Op de baten heeft deze verandering geen invloed omdat

(grotendeels) wordt afgerekend tegen een integraal uurtarief. In het meerjaren beeld op onze bedrijfsvoeringskosten (dat nader wordt uitgewerkt in de kaders voor de begroting 2024) lijkt zicht te ontstaan op mogelijkheden tot het gaandeweg verlagen van het (structurele) overheadpercentage en het daarop te baseren uurtarief.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2024 Begroting**
Overhead	101
Totale baten	**101**
Lasten	
Overhead	7.767
Totale lasten	**7.767**
Saldo baten en lasten	**-7.666**

Tabel 9: Baten en lasten overhead

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Het BBV schrijft voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Ons uitgangspunt is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, wij in principe enkel die activiteiten ondernemen waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Onvoorzien

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat de post ‘onvoorzien’ eveneens apart getoond dient te worden. We hebben een bedrag van € 125.000,- opgenomen voor onvoorzien. Het is op grond van de Financiële Verordening ons beleid geworden om het eigen vermogen tot maximaal 10% van de begroting toe te laten nemen. Bestuurlijk is de wens geuit om de algemene reserve van verbonden partijen – dus ook van de RUD Drenthe – zo laag mogelijk te houden. Als daarvoor zou worden gekozen zou per jaar met de deelnemers naar rato worden afgerekend als er een eventueel overschot ontstaat. Indien zich tegenvallers voordoen dan moeten wij ons tot de deelnemers wenden voor een verhoging van de deelnemersbijdrage. Het is wenselijk om het weerstandsvermogen voldoende hoog te houden om onze financiële risico’s te kunnen dekken en gedurende het jaar geen stagnatie te laten ontstaan in verband met extra besluitvormingsprocedures. Op ons weerstandsvermogen wordt verder ingegaan in paragraaf 2.1.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2024 Begroting**
Onvoorzien	0
Totale baten	**0**
Lasten	
Onvoorzien	125
Totale lasten	**125**
Saldo baten en lasten	**-125**

Tabel 10: Baten en lasten post onvoorzien

Incidenteel

Overlooppost voor het omzetten van milieubelastende activiteiten. In 2023 wordt invulling gegeven aan het plan van aanpak voor het vullen van ons locatiebestand met milieubelastende activiteiten (mba's). We verwachten dat we voor de start van de Omgevingswet voorbereid zijn. De verwachting is dat er in 2024 nog wel budget nodig is voor de afronding van het plan van aanpak.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2024 Begroting**
Incidenteel	250.000
Totale baten	**250.000**
Lasten	
Incidenteel	250.000
Totale lasten	**250.000**
Saldo baten en lasten	**0**

Tabel 11: Incidenteel

5 PARAGRAFEN

Het BVV vereist verschillende paragrafen. Vier daarvan zijn niet van toepassing op ons en worden daarom niet uitgewerkt.

- Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit;
- Verbonden partijen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen verbonden partijen heeft (het is zelf een verbonden partij);
- Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat het kantoor waarin de RUD Drenthe gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn;
- De vennootschapsbelasting is niet van toepassing omdat het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Voorgaande betekent dat de volgende verplichte paragrafen wel zijn opgenomen:

- Paragraaf leges/ lokale heffingen
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf financiële kengetallen
- Paragraaf bedrijfsvoering
- Paragraaf personele ontwikkelingen

5.1 PARAGRAAF LEGES/ LOKALE HEFFINGEN

Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatvorm Drenthe) zal daarbij leidend zijn. Het eventueel wegvallen van deze werkzaamheden is opgenomen in de volgende paragraaf.

5.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin wij in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Het gaat om de robuustheid van de begroting. Maar ook om de wendbaarheid en het adequaat kunnen handelen van een organisatie. En voor onze deelnemers om een organisatie die optimaal efficiënt kan bijdragen aan hun opgaven.

Het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK) heeft op 27 oktober 2021 een reactie gegeven op de ingediende begroting 2022. Op basis van de constatering dat de weerstandscapaciteit in de begroting 2022 ruim onvoldoende is om de aanwezige risico's op te vangen verzoekt het ministerie om, samen met de deelnemers te bezien of de aanwezige weerstandscapaciteit verhoogd kan worden zodat de aanwezige risico's door de gemeenschappelijke regeling zelf kunnen worden opgevangen. Onze deelnemers vinden het niet wenselijk dat de RUD Drenthe als gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt. In de Financiële Verordening is daarom bepaald dat het eigen vermogen vanuit eventuele positieve rekeningresultaten zal worden aangevuld tot een maximum van 10% van de begroting. Er is in de begroting 2024, naast de meerjarig opgenomen post voor onvoorziene uitgaven van € 125.00 dan ook een extra ruimte gecreëerd voor onvoorziene uitgaven. Wel wordt door het opstellen van een realistischer jaarprogramma de kans op extra onvoorziene uitgaven verkleind. Door de uitvoerings(-kosten) goed te monitoren en tijdig tot bijsturing van het programma over te gaan wordt getracht risico's binnen de begroting op te vangen. Daarbij is van belang te vermelden dat de nieuwe verrekensystematiek ertoe zal leiden dat meerwerk bij een deelnemer niet meer automatisch leidt tot minderwerk bij een andere, maar tot hogere baten zal leiden waarmee de extra personeelslasten kunnen worden gedekt.

Wij hebben ultimo 2022 een totaal eigen vermogen van € 155.468 met een algemene reserve van € 288.660, een bestemmingsreserve van € 45.886 en een negatief exploitatieresultaat over 2022 van €179.079. De bestemmingsreserve maakt geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit, maar dat geldt wel voor het negatieve exploitatieresultaat over 2022. Ook de post onvoorzien kan worden beschouwd als onderdeel van het weerstandsvermogen. Wanneer wordt besloten dat de deelnemers het negatieve resultaat 2022 voor hun rekening nemen dan zal het weerstandvermogen iets toenemen. Bij het aanbieden van de jaarstukken 2022 wordt aan de deelnemers gevraagd om het negatieve resultaat over 2022 van € 179.079 extra bij te dragen. Daarnaast is in onderhavige begroting een post onvoorzien van € 125.000 opgenomen. Wanneer het negatieve resultaat voor rekening van de deelnemers komt, dan stijgt het weerstandsvermogen naar € 413.660. De ratio stijgt dan naar 0,9. Dat wordt beoordeeld als matig. Dit kan pas geactualiseerd worden wanneer boekjaar 2023 wordt afgesloten.

Richtlijnen weerstandscapaciteit	
betekenis ratio	ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < X > 2,0
Voldoende	1,0 < X > 1,4
Matig	0,8 < X > 1,0
Onvoldoende	0,6 < X > 0,8
Ruim voldoende	< 0,6

factor aanwezig / benodigd weerstandsvermogen	
factor:	0,9
oordeel	Matig

Tabel 12: De conclusie van het weerstandsvermogen

Financiële risico's

De omvang van ons weerstandsvermogen is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in kaart gebracht en ook financieel vertaald. Hierbij is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen, zoals verzekeringen.

Een aantal van onze (financiële) risico's worden in onderstaande tabel vermeld. In het model zijn risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Deze risico's geven inzicht in het benodigde weerstandsvermogen (zie onderstaande tabel). Hierbij worden kleinere risico's geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om de risico's te kunnen opvangen.

nr	categorie	omschrijving	effect	financieel	impact	frequentie	benodigde weerstandscapaciteit
1	personeel	ziekteveruim	productieverlies	€ 175.000	3	5	€ 175.000
2	personeel / bedrijfsvoering	BIS	productieverlies	€ 40.000	1	4	€ 30.000
3	personeel / bedrijfsvoering	Werving nieuwe medewerkers	frictiekosten	€ 150.000	3	4	€ 112.500
4	personeel / bedrijfsvoering	Leges	productieverlies	€ 50.000	1	5	€ 50.000
5	personeel / bedrijfsvoering	Gevolgen omgevingswet	productieverlies	PM	PM	PM	PM
Totaal							€ 367.500

Klasse / Impact	Financieel	Wegingsfactor
1	< 50.0000	€ 25.000
2	50.001 - 100.0000	€ 75.000
3	100.001 - 250.000	€ 175.000
4	250.001 - 1.000.000	€ 625.000
5	> 1000.000	€ 1.000.000

Klasse / Frequentie	Kans	Wegingsfactor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5 -10 jaar	0,20
3	1 keer per 2 -5 jaar	0,50
4	1 keer per 1 -2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Tabel 13: Het risicoprofiel 2023

In de risicoberekening is geen rekening gehouden met een eventuele bestuurlijke keuze om bij noodzakelijke herprioritering in het jaarprogramma 2024 alsnog te kiezen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. Mocht op basis van het jaarprogramma 2024 een tekort aan uren zichtbaar worden, dan vraagt dat om expliciete bestuurlijke besluitvorming, herprioritering en beschikbaarstelling van extra middelen waarvoor dan een extra deelnemersbijdrage noodzakelijk is.

1. Ziekteverzuim

Algemeen: In 2022 was het gemiddelde ziekteverzuim 9,0%. Bij de berekening van de beschikbare productieve uren is 7% ziekteverzuim opgenomen in de begroting 2024. Indien het ziekteverzuim in 2024 niet zakt naar 7% maar op hetzelfde niveau uitkomt is het in deze tabel op te nemen risico nog 2 procent.

Beheersmaatregelen: In 2023 en 2024 staat verzuim wederom hoog op onze agenda en het thema alsmede het verzuimprotocol is actief bij onze medewerkers onder de aandacht. Daarnaast zijn/worden de volgende maatregelen getroffen:

- De preventie op- en de begeleiding van het beïnvloedbare verzuim is vergroot;

- De toegankelijkheid van bedrijfsmaatschappelijk werk is vergroot;
- De inzet op de pro-actieve uitvoering van het Arbobeleid is vergroot;
- Er is een directe verzuimbegeleiding op de lopende dossiers;
- In 2024 is de pandemie minder of niet meer van invloed op de keuze voor thuiswerken of op locatiewerken. De klus bepaalt hoe en waar gewerkt wordt waardoor het werkplezier zich kan herstellen. Onze huisvesting moet in 2023 ingericht zijn op deze hybride werkwijze van plaats- en tijd onafhankelijk werken.

Calculatie financieel: Voor de calculatie is 2 % van de loonsom van het primaire proces gebruikt.

2. Bodeminformatiesysteem (BIS)

Algemeen: Wat betreft de bodeminformatievoorziening zal er in 2024 beheer op het bodeminformatiesysteem moeten worden uitgevoerd om over een goed gevuld bodeminformatiesysteem te beschikken voor alle deelnemers wat een grote efficiencywinst oplevert.

Beheersmaatregelen:
De kosten voor het op orde brengen van de data in het BIS werden in 2022 en 2023 gemaakt en gedragen door de provincie Drenthe en de gemeente Emmen, de huidige bevoegde gezagen voor bodemtaken. Vanaf 2024 zal de jaarlijkse beheerskosten van het BIS-systeem gedragen moeten worden door alle deelnemers vanwege de overgang van bevoegd gezag voor bodemtaken van provincie naar de overige 11 gemeenten. De inzet van onze eigen medewerkers leidt tot een structurele kostenpost in de begroting.

Calculatie financieel: We gaan ervan uit dat de jaarlijkse beheerskosten gedragen worden door de deelnemers. De inzet van onze eigen medewerkers is ingeschat op 0,5 fte.

3. Werving nieuwe medewerkers

Algemeen: De krapte op de huidige arbeidsmarkt aan gekwalificeerd personeel noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.

Beheersmaatregelen: De RUD Drenthe voert een campagne "Werken bij de NOD” samen met de ODG en de FUMO. Daarbij zal bijzondere aandacht gegeven worden aan inclusie en diversiteit. In dat kader zetten we in om:
- zij-instromers klaar te stomen voor onze taken;
- opleidingen van scholen beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

Calculatie financieel: In de begroting is een dekking van € 150K opgenomen ter dekking van mogelijk productieverlies.

4. Leges

Algemeen: Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatform Drenthe) zal daarbij leidend zijn.

Beheersmaatregelen: Wij zijn actief betrokken bij de gesprekken van het OPD en de verschillende werkgroepen (waaronder leges) waar de gevolgen van het invoeren van de Omgevingswet besproken worden.

Calculatie financieel: In de begroting is een dekking van € 50K opgenomen ter dekking van de inzet van de betrokken medewerkers bij het team vergunningen.

5. Gevolgen omgevingswet

De invoering is gesteld op 1 januari 2024. Uitgevoerde onderzoeken door andere omgevingsdiensten laten zien dat de Omgevingswet een verzwarende impact heeft. Onduidelijk is in welke mate extra inspanningen, gewijzigde werkprocessen en/of beleidsmatige keuzes leiden tot extra kosten. Er zijn in het land impactanalyses gehouden en deze voorspellen 7-12% extra kosten op de activiteiten. Hoe dit naar de toekomst voor ons uitpakt is onduidelijk. Vanaf de begroting 2024 is voorzichtigheidshalve structureel 7% extra aan lasten opgenomen in verband met de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024.

6. Aanvullende financiële risico’s

Zoals in hoofdstuk 4 is omschreven, bestaan er nog een aantal relevante risico’s die op dit moment niet op geld zijn in te schatten zoals:

- Data- en informatie gestuurd werken/Digitale Uitwisseling
- Voorbereiding aanbesteding zaaksysteem
- Doorontwikkeling Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe
- Verschuiving bevoegd gezag instantie bij locaties met milieubelastende activiteiten
- Uitkomst van het huisvestingsonderzoek in het jaar 2023

5.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal met als basis de jaarrekening 2022, de begroting 2023 en de begroting 2024.

	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Netto schuldqoute	**-0,8%**	**-1,4%**	**-1,3%**	**-1,3%**	**-1,2%**	**-1,2%**
Netto schuldguote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	**2,6%**	**5,1%**	**4,8%**	**4,7%**	**4,6%**	**4,5%**
Structurele exploitatieruimte	**-1,4%**	**2,3%**	**1,1%**	**-0,7%**	**-4,5%**	**-3,8%**

Tabel 14: percentages schuldquote en solvabiliteitsratio

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. We hebben geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren wij een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2024 is het kengetal -1,3% en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor ons is daarom minimaal 20%. Ons solvabiliteitsratio is op basis van de begroting 2024 uitgekomen op 4,8% waardoor de solvabiliteit van onze organisatie onder de norm ligt. Het kengetal valt lager uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten leiden tot een hoger kortlopend vreemd vermogen en hebben daarmee een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Immers, die voorschotten worden in het nieuwe boekjaar besteed aan de taken waarvoor wij dit geld hebben ontvangen. Daarnaast is het eigen vermogen na de onttrekking voor het ontwikkelprogramma geminimaliseerd.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor onze organisatie is 0% of hoger. In de begroting 2024 is de ratio 1,1% en daarmee voldoende.

Algeheel oordeel

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor onze organisatie geeft de solvabiliteitsratio aan dat deze onder de norm ligt. Het algehele beeld van onze financiële positie is dat oplettendheid is geboden. Zie ook de vorige paragraaf inzake het weerstandsvermogen.

5.4 PARAGRAAF FINANCIERING

Beleidskaders

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening. We werken volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 23 september 2013.

Rentevisie

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op onze begroting is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

Geldleningen

We zullen het overgrote deel van onze werkzaamheden betalen uit de vaste voorschotbetalingen van de deelnemers. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. We hebben geen geldleningen en verwachten deze voor de begroting van 2024 ook niet aan te hoeven gaan. Onze organisatie loopt op dit moment geen grote liquiditeitsrisico's. In de praktijk factureren wij maandelijks of per kwartaal de projectinzet.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) is een kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal. Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het begrotingstotaal. Dit betekent voor ons dat het maximale saldo in 2024 € 1,9 mln. mag bedragen. Wij voldoen hieraan op basis van deze begroting.

Rente risiconorm

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een rente risiconorm vastgesteld. De rente risiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Er is in 2024 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen worden aangegaan.

5.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, administratie, communicatie, sturing, coaching en planning en control.

De ontwikkelopgaven voor de bedrijfsvoering zijn in 2019-2020 opgenomen in een Ontwikkelprogramma. Hiermee is een deel van de basis op orde gebracht, is de professionalisering van de financiële functie tot beheersbaar niveau gebracht en groeit ons zelflerend vermogen per jaar. In 2021 is doorgepakt met een uitvoeringsprogramma voor de nog resterende opgaven en de afronding van eerder in gang gezette ontwikkelingen. Hiermee is het Ontwikkelprogramma beëindigd. De organisatieontwikkeling van de RUD is onderdeel gemaakt van de begroting 2024.

Nadat de U&H – strategie is vastgesteld en doorgevoerd, de Omgevingswet in werking is getreden en geïmplementeerd en de effecten van het doorvoeren van de evaluatie GR inzichtelijk zijn kunnen de afspraken en visie op onze bedrijfsvoering worden herzien. Door de grote kwaliteitsimpuls die gerealiseerd wordt in 2023 verwachten we een afname in het percentage bedrijfsvoeringskosten (o.a. overhead, ziekteverzuim).

5.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN

De personele bezetting van de verschillende clusters (excl. Inhuur) op 1 januari 2024 is in onderstaande tabel weergegeven.

Team	Aantal personen
Directie	1,00
Vergunningen (incl teamleider)	34,00
Toezicht en Handhaving (incl. teamleider)	51,00
Advies (incl. teamleider)	17,00
Juridisch (incl. teamleider)	20,00
Bodem (teamleider Advies)	27,00
Bedrijfbureau	44,00
Totaal	**194,00**

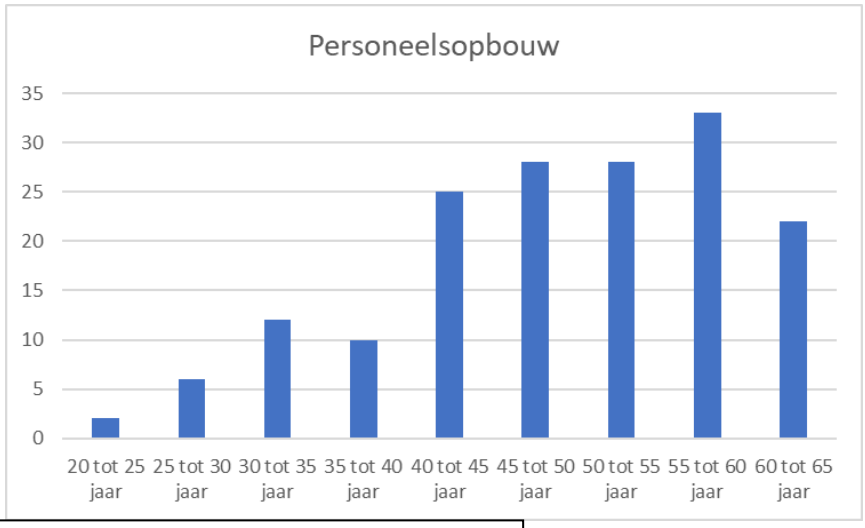
Tabel 15: De bezetting op 1 januari 2024

Deze 194 medewerkers (incl. 11 vacatures) vormen een bezetting van 177 fte. Voor de extra projecten wordt er ingehuurd ter vervanging van eigen medewerkers die hiervoor ingezet worden. In het team Bedrijfsbureau zijn ook medewerkers (ca. 4,5 fte) die geheel of gedeeltelijk ingezet worden voor productieve uren (procesondersteuning en digitalisering dossiers). Voor het groeimodel worden er 9,5 fte nog extra in de formatie van het personeel ingeboekt. Het effect van de invoering van de Omgevingswet en de overige projecten op de formatie en bezetting in 2024 is nu nog niet goed aan te geven. Voorzichtigheidshalve is vanaf de begroting 2024 rekening gehouden met 7% extra lasten wat voor de personele ontwikkeling ca. 10 fte extra formatie betekent. Hiermee is in bovenstaand overzicht nog geen rekening gehouden.

Leeftijdsopbouw

De leeftijdsverdeling wordt in onderstaande staafdiagram weergegeven (bron: jaarverslag 2022). De gemiddelde leeftijd bedraagt 49 jaar.

-

Figuur 2: De leeftijdsverdeling van ons personeel

6 FINANCIËLE BEGROTING

6.1 OPZET BEGROTING

In 2018 is als onderdeel van de verbetering van onze financiële grip de opzet van de begroting verbeterd, in afstemming met de deelnemers. Ook de begroting 2024 is volgens deze verbeterde opzet opgesteld en heeft de volgende uitgangspunten:

- Begroting is volgens het BBV opgesteld, alle benodigde paragrafen en onderdelen zijn opgenomen (o.a. geprognosticeerde begin en eindbalans, indeling in de programma's);
- De exploitatiebegroting is verder gespecificeerd in de posten. Zo is er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt naar personeels- en inhuurbudgetten voor het primair proces en de overhead;
- Meerjarenbegroting maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

6.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN

De meerjarenraming 2025 - 2027 is op basis van de geldende normen geïndexeerd. De financiële en beleidsmatige uitgangspunten die leiden tot de begroting 2024 bestaan uit:

- de uitgangspunten van de begroting 2023, inclusief de begrotingswijziging 2023;
- het gewogen indexcijfer (4,5%) door toepassing van de index loonvoet sector overheden de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie;
- een productiviteitsnorm van 1.276 uur per FTE, waarbij rekening gehouden is met een ziekteverzuimpercentage van 7%;
- de in 2020 vastgestelde nieuwe verrekensystematiek voor de deelnemersbijdragen;
- het inzichtelijk maken van de onafgedekte risico's in het kader van het lage weerstandsvermogen;
- voor de invoering van de omgevingswet is rekening gehouden met 7% extra lasten

In geval van hernieuwde inzichten, te weten werkelijke indexcijfers, toe- en/of afname van de productie op basis van het in 2023 op te stellen realistische jaarprogramma 2024, als er een concrete begroting is voor de projecten 2024, concretisering van het investeringsbudget of als er zich onvoorziene zaken voor doen zal de begroting 2024 worden gewijzigd. In ieder geval dient sprake te zijn van een gelijkblijvend takenpakket of een gelijkblijvend uitvoeringsniveau. Wijziging in omvang, intensiteit of kwaliteit van de werkzaamheden leidt tot begrotingseffect of herprioritering van taken. Een aantal risico's die mogelijk substantiële begrotingseffecten meebrengen zijn in deze rapportage reeds benoemd.

Bedragen x 1000	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Programma Milieu regulier	16.434	19.024	23.020	24.194	25.235	26.093
Programma Milieu projecten & leges	1.196	2.094	2.067	1.674	1.724	1.462
Overhead	149	97	101	106	111	114
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Baten Totaal	**17.779**	**21.215**	**25.189**	**25.974**	**27.070**	**27.669**
Programma Milieu regulier	11.826	12.365	15.279	16.067	16.762	17.334
Programma Milieu projecten & leges	1.136	2.044	2.017	1.624	1.674	1.412
Overhead	4.996	6.681	7.767	8.158	8.509	8.798
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	0	125	125	125	125	125
Lasten Totaal	**17.958**	**21.215**	**25.189**	**25.974**	**27.070**	**27.669**
Saldo van baten en lasten	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 16: Overzicht van de meerjarenraming

6.3 ONZE EXPLOITATIEBEGROTING

Bedragen x 1000	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotingswijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Totale baten	**17.779**	**21.215**	**25.189**	**25.974**	**27.070**	**27.669**
Deelnemersbijdragen	**16.490**	**19.424**	**23.270**	**24.194**	**25.235**	**26.093**
Reguliere deelnemersbijdrage	**16.341**	**19.024**	**19.898**	**20.913**	**21.812**	**22.554**
Aanpassing obv Jaarprogramma		**0**	**1.491**	**1.567**	**1.634**	**1.690**
Bijdrage structurele aanvullende kosten		**0**	**1.631**	**1.715**	**1.788**	**1.849**
Bijdrage incidentele aanvullende kosten	**149**	**400**	**250**	**0**	**0**	**0**
Legesopbrengsten	**197**	**200**	**200**	**200**	**200**	**200**
Projectbaten	**998**	**1.494**	**1.617**	**1.474**	**1.524**	**1.262**
Inkomsten overige baten	**94**	**97**	**101**	**106**	**111**	**114**
Totale lasten	**17.958**	**21.215**	**25.189**	**25.974**	**27.070**	**27.669**
Personeelslasten	**14.161**	**15.957**	**19.512**	**20.416**	**21.301**	**22.030**
Loonsom primair proces	8.655	10.849	13.028	13.493	14.148	14.629
Loonsom overhead	2.362	3.615	4.204	4.414	4.604	4.760
Doorbelasting en frictiekosten	-956	-1.494	-1.617	-1.474	-1.524	-1.262
Inhuur primair proces	2.892	1.585	2.220	2.322	2.341	2.111
Inhuur overhead	445	616	690	725	756	782
Reiskosten	194	264	295	310	324	335
Opleidingen	257	250	280	295	307	318
Algemene kosten	313	272	411	332	346	358
Bedrijfsvoeringskosten	**2.638**	**3.039**	**3.535**	**3.809**	**3.970**	**4.102**
Materieel (Toolbox)	20	32	33	35	36	37
Packagedeal gemeente Emmen en provincie	1.658	1.911	1.997	2.199	2.293	2.371
Huur zaaksysteem/licentie LOS	253	228	238	249	260	268
Overige licentie- en ICT-kosten	325	399	567	596	621	642
Overige bedrijfsvoeringskosten	383	469	700	731	759	782
Legeskosten	**138**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Projectkosten zaak- en bodeminformatiesysteem		**50**	**100**	**0**	**0**	**0**
Projectkosten	**998**	**1.494**	**1.617**	**1.474**	**1.524**	**1.262**
Projectkosten Ontwikkelprogramma	**23**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**125**	**125**	**125**	**125**	**125**
Incidentele lasten		**400**	**150**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoeging en onttrekking reserves						
Toevoeging reserves		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekking reserves exploitatie						
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 17: De exploitatiebegroting

6.3.1 Indexatie

De posten in de exploitatiebegroting voor het jaar 2024 en de meerjarenraming (2025-2027) zijn geïndexeerd op basis van een inschatting van de directie voor de jaren 2024-2027. Dit is schematisch weergegeven in bijlage A.

Hieronder worden de belangrijkste posten waarin afwijkingen in de begroting 2024 plaatsvinden ten opzichte van de begroting 2023 nader toegelicht.

6.3.2 Baten

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de begroting 2023 met € 3.846K en wordt veroorzaakt door de volgende posten:

Omschrijving	**Bedrag**
Indexering 4,5%	874k
Aanpassing uren jaarprogramma 2024	1.491K
Bijdrage incidentele aanvullende kosten(mutatie t.o.v. 2023)	-150K
Invoering omgevingswet 7%	1.631k
Totaal	**3.846K**

Tabel 18: Mutatie deelnemersbijdrage

Aanpassing uren jaarprogramma 2024

In de begroting 2023 zijn we uitgegaan van 165.124 uur. In het jaarprogramma 2022 is met de deelnemers het groeimodel afgesproken, dit resulteert voor de begroting 2024 in een toename van de uren van 12.369 (9,5fte), hierdoor komt deze uit op 177.493 uur. Voor de invoering van de omgevingswet zijn 13.036 uur extra opgenomen.

Bijdrage incidentele aanvullende kosten

In de begroting 2024 is voorzien in een incidentele bijdrage aanvullende kosten van 150K, t.b.v. het verrijken van het locatiebestand met mba's en de aanbesteding en implementatie van het zaaksysteem incl. bodeminformatiesysteem ad 100K.

6.3.3 Lasten

Personeelslasten

De personeelslasten nemen toe met € 3.554K. Deze stijging komt met name door de gestegen vraag vanuit de deelnemers, de indexering van lonen en de invoering van de omgevingswet.

Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten stijgen ten opzichte van de begroting 2023 met € 496K. Deze stijging betreft voornamelijk de indexering, een stijging van de ICT kosten en de invoering van de omgevingswet.

Onvoorzien

De post 'onvoorzien' wordt ten opzichte van voorgaande begrotingen niet verhoogd en blijft met € 125K gelijk aan de begroting 2023.

Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Momenteel is er bij ons geen sprake van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Wel wordt het algemene uitgangspunt van de Financiële Verordening toegepast, waarbij positieve rekeningresultaten worden toegevoegd aan de reserve totdat de reserve op het maximale niveau van 10% van de begroting komt.

6.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING

Na besluitvorming door DB wordt deze paragraaf toegevoegd.

Artikel 20 van het BBV schrijft voor dat in de begroting een uiteenzetting van de financiële positie, voorzien van toelichting, dient te worden opgenomen. Tevens dient dit ook in meerjarig perspectief te gebeuren. In onderhavige paragraaf volgt deze uiteenzetting.

6.4.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Onderstaand wordt de (geprognosticeerde) begin- en eindbalans weergegeven voor het begrotingsjaar. Tevens wordt de meerjarenraming uiteengezet. Het verschil in toevoeging aan de bestemmingsreserve en het resultaat voor toevoeging aan de bestemmingsreserve wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

Activa

Bedragen x € 1.000	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa		-	-	-	-	-
materiële vaste activa	25	34	40	37	35	33
Financiële vaste activa		-	-	-	-	-
	25	**34**	**0**	**0**	**0**	**0**

Vlottende activa						
Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**5.622**	**5.735**	**6.135**	**6.285**	**6.435**	**6.585**
Te vorderen op openbare lichamen	2.404	2.500	2.600	2.650	2.700	2.750
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een typische looptijd korter dan één jaar	3.201	3.200	3.500	3.600	3.700	3.800
Overige vorderingen	16	35	35	35	35	35
Liquide middelen	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**
Banksaldi	250	250	250	250	250	250
Overlopende activa	**46**	**89**	**89**	**89**	**89**	**89**
Vooruitbetaalde kosten	46	100	100	100	100	100
Totaal vlottende activa	**5.918**	**6.074**	**6.474**	**6.624**	**6.774**	**6.924**

Totaal activa	***5.943***	***6.108***	***6.474***	***6.624***	***6.774***	***6.924***

Tabel 19: Activa

Passiva

Bedragen x € 1.000	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Vaste passiva						
Eigen Vermogen	**155**	**312**	**312**	**312**	**312**	**312**
Algemene reserve	289	289	289	289	289	289
Bestemmingsreserve	46	23	23	23	23	23
Resultaat vóór bestemming	-179	0	0	-0	-0	0
Voorzieningen	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**161**	**317**	**317**	**317**	**317**	**317**
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**2.989**	**3.100**	**3.100**	**3.100**	**3.100**	**3.100**
Overlopende passiva	**2.793**	**2.691**	**3.057**	**3.207**	**3.357**	**3.507**
Totaal vlottende passiva	**5.781**	**5.791**	**6.157**	**6.307**	**6.457**	**6.607**
Totaal passiva	***5.943***	***6.108***	***6.474***	***6.625***	***6.775***	***6.925***

Tabel 20: Passiva

6.4.2 EMU-saldo

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo opgenomen voor het begrotingsjaar, voorgaande jaren en is eveneens de meerjarenraming uiteengezet.

Bedragen x € 1.000	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q.ontttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-179	0	0	0	0	0
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	13	11	19	18	17	17
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorziening ten bate van de exploitatie	5	0	0	0	0	0
4. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	11	20	25	15	15	15
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
9. lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU -saldo	**-150**	**31**	**44**	**33**	**32**	**32**

Tabel 21: Overzicht van het EMU-saldo

6.4.3 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

De begroting dient de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume weer te geven. Wij kennen momenteel geen dergelijke verplichtingen.

6.4.4 Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Wij hebben momenteel geen investeringen met een economisch nut.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Wij kennen geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

6.4.5 De financiering

Het BBV schrijft voor dat tevens aandacht dient te worden geschonken aan de financiering bij de uiteenzetting van de financiële positie. De financiering is nader uitgewerkt in paragraaf 2.2.

Verloop van de reserves en voorzieningen, inclusief meerjarenraming

Net zoals de meerjarenraming van de geprognosticeerd begin- en eindbalans en de meerjarenraming, is de meerjarenraming van de reserves uitgedrukt in prijzen 2023.

Reserves

De algemene reserve ondergaat geen wijzigingen, omdat het resultaat nihil is. De bestemmingsreserve is verminderd met de kosten van € 23k die in 2022 zijn gemaakt voor de uitvoering van het ontwikkelprogramma vooruitlopend op het besluit van het Bestuur.

Algemene reserve	2022 (Jaarrekening	2023 (Begrotings wijziging)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)	2027 (Begroting)
Saldo per 1-1	289	289	289	289	289	289
Bij: Resultaat		0	-0	-0	0	0
Af: Resultaat	-179	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage deelnemers resultaat	179	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**289**	**289**	**289**	**289**	**289**	**289**

Bedragen x € 1.000						
Bestemmingsreserve	**0**	**2023 (Begrotings wijziging)**	**2024 (Begroting)**	**2025 (Begroting)**	**2026 (Begroting)**	**2027 (Begroting)**
Saldo per 1-1	0	46	23	23	23	23
Bij:	46	0	0	0	0	0
Af:	0	23	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**46**	**23**	**23**	**23**	**23**	**23**

Totaal van de reserves	**335**	**311**	**311**	**311**	**311**	**311**

Tabel 22: overzicht van de reserves

Voorzieningen

Wij hebben sinds de uitgave van de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd voor personeelskosten. Ieder jaar wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld wat de hoogte van deze voorziening moet zijn. In de (meerjaren-) begroting wordt deze post niet structureel meegenomen.

Bedragen x € 1.000						
Voorziening personeelskosten	**2022 (Jaarrekening**	**2023 (Begrotings wijziging)**	**2024 (Begroting)**	**2025 (Begroting)**	**2026 (Begroting)**	**2027 (Begroting)**
Saldo per 1-1	0					
Bij:	5					0
Af:	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 23: Overzicht van de voorzieningen

BIJLAGE A – INDEXERING

Index		2023	2023BW*	2024	2025	2026	2027
Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers		2,5%	3,5%	4,7%	5,4%	4,5%	3,5%
Prijs bruto binnenlands product		1,9%	6,2%	3,0%	2,8%	2,7%	2,5%
Gewogen index (90% loonvoet / 10 materiële overheidsconsumptie)		**2,4%**	**3,8%**	**4,5%**	**5,1%**	**4,3%**	**3,4%**

* In afwijking van prijs overheidsconsumptie beloning werknemers voor het jaar 2023 is voor de begrotingswijziging 2023 gekozen voor de uitkomsten van de afgesloten CAO voor het jaar 2023.

Bron: Macro-economische verkenning 2023, publicatie 9-03-2023 (CPB) voor de jaren 2024-2027

BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE

Begroting 2024		
	Deelnemersbijdrage regulier	€ 23.020.200
	Bijdrage aanvullende kosten	€ 250.000
	Totale deelnemersbijdrage 2024	**€ 23.270.200**

	A	B	C = A - B	D=C * indexcijfer	E = C + D	F = uren * tarief		G	H = E + F + G	I	J	K	L = H + I + J + K
Deelnemer	Deelnemers-bijdrage Begrotings wijziging 2023	Incidenteel 2023	Basis 2024	Index	Subtotaal	Tarief	Groeimodel gemeentes	Omgevingswet	Bijdrage aanvullende kosten (incidenteel)	Subtotaal deelnemersbijdrage 2024	Milieulocaties van Provincie naar Gemeenten	Milieulocaties van Gemeenten naar Provincie	Bodemtaken van Provincie naar Gemeenten	Deelnemers-bijdrage Begroting 2024
Gemeente Aa en Hunze	€ 674.911	€ 15.449	€ 659.462	€ 30.371	€ 689.833	€ 120,52	€ 65.263	€ 56.688	€ 8.687	€ 820.471	€ 36.509	€ -	€ 35.331	€ 892.311
Gemeente Assen	€ 1.149.951	€ 30.801	€ 1.119.150	€ 51.748	€ 1.170.898	€ 120,54	€ 110.776	€ 96.588	€ 14.801	€ 1.393.062	€ -	€ -	€ 164.878	€ 1.557.940
Gemeente Borger-Odoorn	€ 929.034	€ 15.994	€ 913.039	€ 41.807	€ 954.846	€ 120,49	€ 90.336	€ 78.033	€ 11.957	€ 1.135.171	€ -	€ -	€ 35.331	€ 1.170.502
Gemeente Coevorden	€ 1.416.609	€ 27.522	€ 1.389.087	€ 63.747	€ 1.452.834	€ 120,50	€ 137.449	€ 118.986	€ 18.233	€ 1.727.502	€ 36.509	€ -11.777	€ 82.439	€ 1.834.673
Gemeente Emmen	€ 3.547.132	€ 75.739	€ 3.471.393	€ 159.621	€ 3.631.013	€ 120,51	€ 343.522	€ 297.935	€ 45.654	€ 4.318.124	€ -	€ -5.889	€ -	€ 4.312.236
Gemeente Hoogeveen	€ 1.319.085	€ 35.992	€ 1.283.094	€ 59.359	€ 1.342.453	€ 120,54	€ 127.006	€ 110.794	€ 16.977	€ 1.597.231	€ 73.017	€ -5.889	€ 111.882	€ 1.776.241
Gemeente Meppel	€ 1.198.421	€ 25.468	€ 1.172.953	€ 53.929	€ 1.226.882	€ 120,51	€ 116.072	€ 100.659	€ 15.424	€ 1.459.038	€ 109.526	€ -	€ 47.108	€ 1.615.672
Gemeente Midden-Drenthe	€ 1.512.604	€ 32.501	€ 1.480.103	€ 68.067	€ 1.548.170	€ 120,51	€ 146.469	€ 127.049	€ 19.468	€ 1.841.156	€ 36.509	€ -5.889	€ 47.108	€ 1.918.884
Gemeente Noordenveld	€ 818.740	€ 16.187	€ 802.553	€ 36.843	€ 839.396	€ 120,50	€ 79.413	€ 68.769	€ 10.538	€ 998.116	€ -	€ -	€ 52.997	€ 1.051.112
Gemeente Tynaarlo	€ 811.127	€ 16.178	€ 794.949	€ 36.501	€ 831.450	€ 120,50	€ 78.661	€ 68.129	€ 10.440	€ 988.680	€ -	€ -	€ 58.885	€ 1.047.565
Gemeente Westerveld	€ 911.214	€ 17.069	€ 894.145	€ 41.005	€ 935.149	€ 120,49	€ 88.472	€ 76.536	€ 11.728	€ 1.111.885	€ -	€ -	€ 23.554	€ 1.135.439
Gemeente De Wolden	€ 1.106.620	€ 23.992	€ 1.082.628	€ 49.798	€ 1.132.426	€ 120,51	€ 107.136	€ 92.949	€ 14.243	€ 1.346.754	€ -	€ -5.889	€ 41.220	€ 1.382.085
Provincie Drenthe	€ 4.028.603	€ 67.107	€ 3.961.496	€ 181.287	€ 4.142.783	€ 120,48		€ 338.376	€ 51.851	€ 4.533.009	€ -292.070	€ 35.331	€ -700.732	€ 3.575.539
Nog nader te verdelen deelnemers-bijdrage (Luchtadviseur en BOA's)	€ -										€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 19.424.051**	**€ 400.000**	**€ 19.024.051**	**€ 874.082**	**€ 19.898.134**		**€ 1.490.576**	**€ 1.631.490**	**€ 250.000**	**€ 23.270.200**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ 23.270.200**

Ontwerpbegroting 2024

Deelnemer	Deelnemers-bijdrage Begrotings wijziging 2023	Deelnemers-bijdrage Begroting 2024	Verschil	Meer/minder
Gemeente Aa en Hunze	€ 674.911	€ 892.311	€ 217.399	Meer
Gemeente Assen	€ 1.149.951	€ 1.557.940	€ 407.989	Meer
Gemeente Borger-Odoorn	€ 929.034	€ 1.170.502	€ 241.469	Meer
Gemeente Coevorden	€ 1.416.609	€ 1.834.673	€ 418.064	Meer
Gemeente Emmen	€ 3.547.132	€ 4.312.236	€ 765.104	Meer
Gemeente Hoogeveen	€ 1.319.085	€ 1.776.241	€ 457.156	Meer
Gemeente Meppel	€ 1.198.421	€ 1.615.672	€ 417.251	Meer
Gemeente Midden-Drenthe	€ 1.512.604	€ 1.918.884	€ 406.280	Meer
Gemeente Noordenveld	€ 818.740	€ 1.051.112	€ 232.372	Meer
Gemeente Tynaarlo	€ 811.127	€ 1.047.565	€ 236.439	Meer
Gemeente Westerveld	€ 911.214	€ 1.135.439	€ 224.226	Meer
Gemeente De Wolden	€ 1.106.620	€ 1.382.085	€ 275.465	Meer
Provincie Drenthe	€ 4.028.603	€ 3.575.539	€ -453.064	Minder
Nog nader te verdelen deelnemers-bijdrage (Luchtadviseur en BOA's)	€ -	€ -	€ -	Meer
Totaal	**€ 19.424.051**	**€ 23.270.200**	**€ 3.846.148**	Meer